

OCENA RYZYKA I OCHRONA DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO W WARUNKACH ZMIAN
ŚRODOWISKOWYCH

NEWSLETTER #1
LIPIEC 2017 - STYCZEŃ 2018

Kłęski żywiołowe i katastrofy stanowią zagrożenie nie tylko dla zachowania dóbr dziedzictwa kulturowego z jego wartościami kulturalnymi, historycznymi i artystycznymi, ale również dla bezpieczeństwa odwiedzających, pracowników i społeczności lokalnych. Dodatkowo powodują one niewątpliwie negatywne konsekwencje dla lokalnych gospodarek z powodu utraty dochodów

z turystyki, a także dla źródeł utrzymania lokalnych mieszkańców, którzy są od niej uzależnieni. ProteCHt2save przyczynia się do poprawy potencjału sektora publicznego i prywatnego w celu złagodzenia skutków zmian klimatu i zagrożeń naturalnych dla miejsc dziedzictwa kulturowego, struktur i artefaktów. Projekt koncentruje się przede wszystkim na opracowywaniu wykonalnych i dostosowanych do indywidualnych potrzeb rozwiązań w zakresie budowania odporności dziedzictwa kulturowego na powodzie i ulewne deszcze.

PRZYKŁADY NASTĘPSTW ULEWNEGO DESZCZU/POWODZI

Co planujemy?

Celem ProteCHt2save jest pomoc władzom regionalnym i lokalnym w przygotowaniu działań i planów ewakuacyjnych w razie sytuacji awaryjnych. Projekt zapewni rozwiązania TIK oraz da wiedzę w zakresie zarządzania ryzykiem i ochrony dziedzictwa kulturowego w Europie Środkowej.

Oznaczenie na mapie miejsc dziedzictwa kulturowego narażonych na działanie ekstremalnych warunków atmosferyczny

W ramach projektu opracowana zostanie mapa przedstawiająca miejsca zagrożone klęskami żywiołowymi (ulewny deszcz, powódź, pożar, wiatr) mającymi bezpośredni wpływ na dziedzictwo kulturowe.

Podręcznik dobrych i złych praktyk

Opracowanie i zaprojektowanie ponadnarodowego, łatwego podręcznika dobrych i złych praktyk, w tym mocnych i słabych stron dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego w sytuacjach kryzysowych w regionach objętych projektem.

Podręcznik dotyczący ochrony dziedzictwa kulturowego

Opracowanie podręcznika dla zarządzających dziedzictwem kulturowym, kuratorów i gmin w celu ochrony dziedzictwa kulturowego w miejscach o zmiennym klimacie. Wydarzenia obfitujące w ekstremalne wydarzenia pogodowe takie jak powodzie i tropikalne burze rosną z roku na rok. Podczas gdy wydarzenia takie jak powodzie i susze mogą wydawać się niezwiązane ze sobą, oba jednak mają to samo źródło: cieplejsze powietrze. Zmiana klimatu jest jednym z największych zagrożeń, przed którymi stoi ludzkość.

Strategie transnarodowe

Opracowanie ponadnarodowych strategii obejmujących zachęty sprzyjające przyjmowaniu planów mających na celu ochronę dziedzictwa kulturowego w sytuacjach nadzwyczajnych na poziomie lokalnym.

Podręcznik

Opracowanie podręcznika mającego na celu poprawę potencjału gmin i wspieranie instytucji dziedzictwa kulturowego w procesie zarządzania ryzykiem.

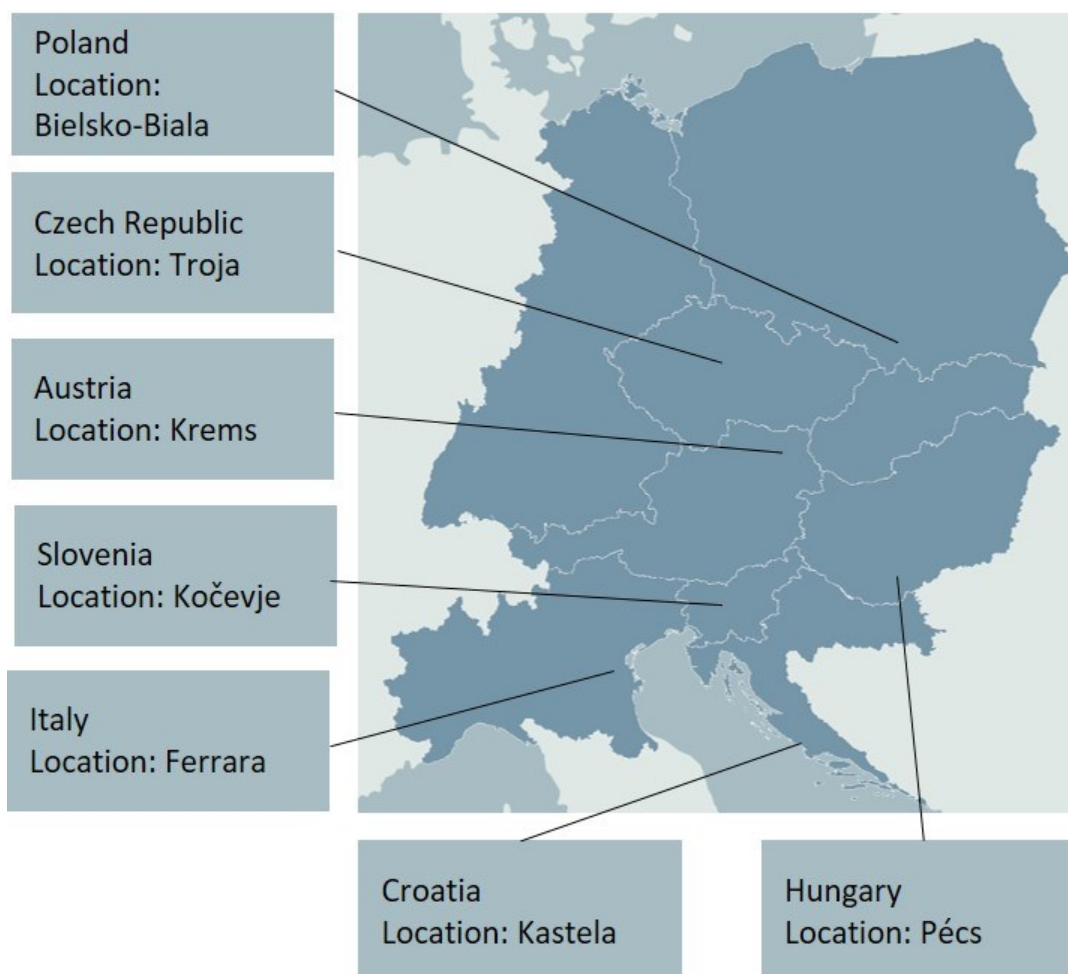
Działania pilotażowe

Podjęcie i narzędzia w postępowaniu kryzysowym zostaną przetestowane na obszarach podatnych na ryzyko i obszarach mogących wpływać na dziedzictwo kulturowe w celu poprawy istniejących planów zarządzania kryzysowego w razie katastrof oraz polityki działań w gminach.

Plan awaryjny

Zostanie przyjęta ocena wyników działań pilotażowych i definicja ostatecznych planów awaryjnych. Mapa pokazuje siedem miejsc, w których będą realizowane działania pilotażowe.

Pierwsze spotkanie w Bolonii

Spotkanie inauguracyjne odbyło się w Bolonii we Włoszech w dniach 6-7 lipca 2017 r., gdzie przedstawiono informacje o projekcie oraz uczestniczących w nim partnerów.

Pani Bonazza, kierownik projektu oraz Partner Wiodący projektu ISAC-CNR, przedstawiła główne elementy projektu. Biorąc pod uwagę, że IPCC po raz pierwszy wspomniało o dziedzictwie kulturowym w 2014 roku, jako jednym z głównych tematów związanych ze skutkami zmiany klimatu, jest to swoista analiza SWOT, projektów dotyczących wpływu katastrof naturalnych na dziedzictwo kulturowe. Poza tym, Pani Bonazza przedstawiła opis planowanych działań w pakiecie zadań 1. Wszyscy partnerzy są zaangażowani w realizację 1 pakietu roboczego, a ostatecznym głównym rezultatem projektu będzie podręcznik dla zarządzających dziedzictwem kulturowym zawierający strategie łagodzenia skutków klęsk żywiołowych.

Co więcej, parametry klimatyczne takie jak opady deszczu i temperatura, zostaną wyodrębnione z najnowocześniejszych symulacji GCM - Global Climate Model i / lub RCM - Regionalne Modele Klimatyczne zarówno dla warunków historycznych, jak i przyszłych scenariuszy, a następnie przeanalizowane i dostosowane przez ISAC. Obserwacje z rzadkich stacji in-situ lub gridowych zbiorów danych opartych na stacjach, takich jak EOBS (jeden z najczęściej wykorzystywanych zbiorów danych dla Europy) będą wykorzystywane do oceny historycznych warunków klimatycznych oraz do walidacji i zmniejszania skali.

ITAM, koordynator 2 pakietu roboczego, przedstawił planowane działania i narzędzia przydatne do zapewnienia realizacji zadań. Pierwszym działaniem zaplanowanym od października 2017 do marca 2018 jest działanie 2.1 Identyfikacja najważniejszych elementów w zakresie odporności i zarządzania ryzykiem w zakresie dziedzictwa kulturowego. Propozycja ITAM polegała na wdrożeniu inspekcji, oceny i zaleceń dla 40 obiektów (historycznych lub istniejących) z całego partnerstwa. Wniosek zostanie oceniony przez partnerów, a także liczba obiektów przeznaczonych dla każdego partnera.

Działanie 2.2 Krytycznej analizy lokalnej wrażliwości i środków w sytuacjach nadzwyczajnych dla dziedzictwa kulturowego planowanych od marca 2018 do grudnia 2018, została wyjaśniona przez ITAM i zapewni wkład w zakresie gotowości na zagrożenia oraz nakładów na politykę regionalną i środki zapobiegawcze.

Celem pakietu roboczego 3 jest opracowanie strategii gotowości i określenie kompleksowych metod inspekcji i diagnozy dla oceny zagrożeń i planowania gotowości do działania. Trwa on od 11.2018 do 11.2019. DUK będzie koordynować działania w ramach 3 pakietu roboczego, zaangażowani będą w niego wszyscy partnerzy projektu. Utworzenie Zespołów Ratunkowych Dziedzictwa Kulturowego (CHRT) będzie priorytetem dla partnerów i ważne będzie również określenie sposobu budowania zespołu, jego zadań i składu.

4 pakiet roboczy jest koordynowany przez partnera projektu w powiecie bielskim i będzie w ostatniej fazie projektu, od czerwca 2019 do czerwca 2020, ponieważ będzie oparty na wcześniejszych rezultatach. Obejmować będzie główne wyniki projektu, tj. wdrażanie działań pilotażowych. Strategie zostaną przetestowane w 7 ogólnych działaniach pilotażowych w 7 gminach.

Gmina Baranya jest odpowiedzialna za komunikację we współpracy z Partnerem Wiodącym. Główny partner podkreśla znaczenie rozwoju zarówno działań komunikacyjnych skierowanych do zewnętrznej opinii publicznej na poziomie międzynarodowym, jak i do rozpowszechniania wyników projektu również na poziomie lokalnym.

Spotkanie zakończyło się pełnym sukcesem i jest bardzo dobrą podstawą do dalszej współpracy między partnerami.

Wspólne wydarzenie komunikacyjne w Krems

23 stycznia 2018 r. ProteCHt2save zorganizowało wspólną konferencję międzynarodową na temat ochrony dziedzictwa kulturowego przed katastrofami naturalnymi i spowodowanymi przez człowieka na Dunajskim Uniwersytecie Krems (Danube University Krems) w Austrii. Uczestnicy i znani w tej dziedzinie prelegenci cieszyli się dniem pełnym wykładów na temat ostatnich projektów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego w Europie i prac w toku, które zawierały między innymi informacje na temat zagrożeń spowodowanych przez pożary, powodzie, osunięcia ziemi, burze, trzęsienia ziemi i konflikty zbrojne, nielegalny handel i terroryzm, projekty HERACLES, PROTHEGO i ProteCHt2save oraz informacje na temat polityk UE i działań na rzecz zagrożonego dziedzictwa, transnarodowego budowania współpracy w celu ochrony dziedzictwa kulturowego oraz strategii przeciwko wymienionym zagrożeniom i katastrofom.

Po południu uczestnicy z całego świata mieli możliwość odwiedzenia przystani przy rzece Dunaj i przyjrzenia się ruchomym barierom przeciwpowodziowym, które lokalna straż pożarna w Krems określiła jako bardzo skuteczne. Bariery można szybko uruchomić, jeśli poziom wody w Dunaju zagraża miastu.

Niektórzy z bardziej śmiałych uczestników skorzystali z szansy i pomogli strażakom postawić bariery przeciwpowodziowe. Tak więc praktyczne doświadczenie obejmowało dobrze ugruntowane metody walki z zagrożeniem powodziowym dla ochrony dziedzictwa kulturowego.

Spotkanie partnerskie w Krems

Podczas wewnętrznego spotkania partnerów, które nastąpiło po wspólnym zjeździe komunikacyjnym w dniach 24-25 stycznia, mieliśmy możliwość omówienia projektu w sali seminaryjnej w klasztorze benedyktynów w Göttweig pod Krems. W piękny dzień mogliśmy nie tylko pracować nad kolejnymi etapami i fazami w ProteCHt2save, ale także krótko rzucić okiem na ćwiczenia ewakuacyjne, które są tak ważne dla ochrony dziedzictwa kulturowego. Członkowie zespołu projektowego otrzymali specjalną wycieczkę z przewodnikiem po klasztorze, która uwrażliwiła ich na możliwe zagrożenia, czyhające na dobra kultury. Wszyscy uczestnicy, w małych grupach mieli za zadanie ocalić zalane księgozbiory i przygotować je do zamrożenia szokowego, podczas gdy w muzeum inna grupa musiała ewakuować pomieszczenie, które było zagrożone pożarem.

W rzeczywistości taka ewakuacja musiałaby zostać wykonana przez strażaków, ale krótki epizod szkolenia pozwolił nam zademonstrować, dlaczego przygotowanie jest tak istotne, aby umożliwić ratownikom bezpieczną i szybką a zarazem skuteczną reakcję na zagrożenia.

Letni Uniwersytet - ochrona własności kulturowej

Letnia Ochrona Dóbr Kulturowych Uniwersytetu, która odbyła się na Uniwersytecie Dunaju w Krems w dniach 21-25 sierpnia 2017 r., została poświęcona szybkiej ochronie materiałów z archiwów i muzeów, dotkniętych między innymi przez powódzie i zmiany klimatyczne. Uczestnicy opracowali modelowy plan ewakuacji dla mobilnego dziedzictwa kulturowego i mieli możliwość uczestniczenia w wykładach prowadzonych przez międzynarodowych ekspertów oraz samodzielnego prowadzenia właściwej ewakuacji i ochrony zalanych książek. Mokre książki i inne materiały zostały uratowane i przygotowane do szokowego zamrożenia. Zostały one również zabezpieczone warstwami folii z tworzywa sztucznego.

Ochrona dziedzictwa kulturowego w przypadku szczególnych zagrożeń - wybrane aspekty ewakuacji osób i zbiorów (Kraków)

Międzynarodowa konferencja, która odbyła się w dniach 20-22 września 2017 r., dostarczyła wielu przydatnych informacji i głębokiej wiedzy na temat metod zabezpieczania i ewakuacji dziedzictwa kulturowego. Uczestnicy brali udział w ćwiczeniach praktycznych - mogli być świadkami ewakuacji ludzi i historycznych zbiorów z Kościoła Mariackiego w Krakowie. Ponadto na konferencji przekazano informacje i nowości dotyczące: dobrych i złych praktyk w zakresie ochrony dziedzictwa

kulturowego, metod ewakuacji, metod przygotowania dziedzictwa kulturowego na sytuacje kryzysowe, zagrożeń związanych z ruchem dzieł sztuki. Ponieważ Kraków ma największe dziedzictwo kulturowe w Polsce, ma także bogate doświadczenie w zakresie ich ochrony.

Planowane wydarzenia i programy szkoleniowe:

W ramach przygotowań do utworzenia zespołów ratownictwa kulturalnego i rozwoju sekwencji szkoleniowych i edukacyjnych, w Austrii zaplanowano dwa wydarzenia w tym roku:

26-28 maja 2018 roku odbędzie się sekwencja ćwiczeń TRITOLIA18, która zostanie przeprowadzona wspólnie z Dowództwem Obrony CBRN Sił Zbrojnych Austrii, którzy mają wystarczającą wiedzę na temat ratowania ludzi w regionach dotkniętych katastrofą. Dowództwo CBRN-Defence zgodziło się przyjąć scenariusz trzęsienia ziemi na specjalnym obszarze szkoleniowym w Austrii, gdzie uczestnicy ćwiczenia mogą pracować nad wdrażaniem pomysłów w celu ratowania dziedzictwa kulturowego w bezpiecznym środowisku.

W dniach 27-31 sierpnia 2018 roku w Klasztorze Melk w Austrii odbędzie się doroczna letnia ochrona dziedzictwa kulturowego Uniwersytetu Letniego. Barokowy klasztor benedyktyński znany jest z nazwy jako "Róża" Umberto Eco.

W ciągu tygodnia uczestnicy opracują krótkie sekwencje szkoleniowe i edukacyjne dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego oraz działań i ćwiczeń personelu kryzysowego. Zostaną także przeprowadzone krótkie ćwiczenia w celu ratowania dóbr kultury, które znajdują się w klasztorze.

ProteCHt2save kluczowe informacje**Czas trwania projektu: 01.07.2017 – 30.06.2020****Budżet projektu: 2,150,549 €****Finansowanie z ERDF: 1,787,110 €****Strona int: <http://www.interreg-central.eu/Content.Node/ProteCHt2save.html>****PARTNER WIODĄCY**

Institute of Atmospheric Sciences and
Climate – National Research Council
of Italy

PARTNERZY PROJEKTU

Institute of Theoretical and Applied
Mechanics of the
Czech Academy of Sciences

University for Continuing Education
Krems Danube University Krems

Bielsko-Biala District

Regional Development Agency
Bielsko-Biala

Municipal of Ferrara

Municipal District Praha - Troja

City of Kaštela

Government of Baranya County

Municipal of Kocevje

